

GÖTEBORGS UNIVERSITET
PSYKOLOGISKA INSTITUTIONEN

**Personlighet och benägenhet att absorberas av musik – en
svensk översättning av Absorption In Music Scale**

Therése Dahl

Examensarbete 30 poäng
Psykologprogrammet
Höstterminen 2015

Handledare: Jesper Lundgren

Personlighet och benägenhet att absorberas av musik – en svensk översättning av Absorption In Music Scale

Frågeformuläret Absorption In Music Scale (AIMS) mäter benägenhet att absorberas av musik, vilket visat sig kunna vara en indikator på till vilken grad musik kan påverka stämningssläge. I studien har AIMS översatts till svenska, för att få information om huruvida detta test kan vara användbart i Sverige. För att validera det översatta AIMS användes personlighetstestet HP5i samt affektivitetstestet PANAS. Hypotesen var att grad av absorption skulle korrelera positivt med personlighetsdimensionen öppenhet, liksom med känsloupplevelsebenägenhet. Deltagarna, rekryterade genom sociala medier, var 105 personer. Korrelation mellan AIMS och PANAS respektive HP5i:s delskalor beräknades, dock utan att kunna bekräfta någon av hypoteserna. Testets interna reliabilitet var emellertid tillfredställande. Den svenska översättningen av AIMS bör betraktas som preliminär innan dess validitet kunnat fastställas i andra studier.

Musik används av människor i en mängd olika syften och situationer. Oftast fungerar musiken som bakgrund till någon annan syssla (Sloboda, Lamont, & Greasley, 2009; Sloboda, 2010), såsom till exempel musiklyssnande vid mer rutinemässiga aktiviteter (till exempel transporter, vardagssysslor i hemmet och studier) och fysisk träning. Syftet kan vara att man vill komma i en viss känslomässig stämning inför en aktivitet/syssla, men det kan också vara ett sätt att fördriva tiden, till exempel att göra en tråkig bussresa lite trevligare (Sloboda et al., 2009). Musiklyssnande som ett sätt att reglera känslor är också vanligt (Sloboda et al., 2009; Gabrielsson, 2010; Juslin & Västfjäll, 2008; Liljeström, Juslin, & Västfjäll, 2012; Juslin, Liljeström, Västfjäll & Lundqvist, 2010), såsom att använda en viss typ av musik som en slags ”terapi”/”inre utrensning” (Garrido & Schubert, 2013). Vidare kan musik också användas för att bättre kunna hantera smärta, både genom distraktion i form av musiken och genom avslappning (Sloboda et al., 2009). Mer indirekt används musik också som ett sätt att förmedla sin identitet (Rentfrow & Gossling, 2006; Sloboda et al., 2009); detta är särskilt vanligt bland ungdomar (Sloboda et al., 2009). Men även om musiken för de flesta oftast fungerar som en bakgrund finns det också situationer där musiken får vara i fokus för uppmärksamheten (Sloboda et al., 2009). Hur ofta musiken används på ett sådant sätt kan tänkas variera mellan individer.

Detta arbete kommer emellertid inte att fokusera på olika sätt att använda musik, utan mer på dess känslomässiga påverkan¹. Vad det mer exakt är som orsakar att en känsla framkallas i samband med musiklyssnande finns det ännu inga definitiva svar på

---

¹ Det finns olika åsikter om huruvida musik på ett direkt sätt kan framkalla känslor (Konecni, 2008; Juslin & Västfjäll, 2008) eller om det krävs någon form av association, till exempel i form av minnen (Konecni, 2008), men då det för detta arbete saknar praktisk betydelse om det förhåller sig på det ena eller det andra sättet kommer det inte att fokuseras närmare på.

(Juslin & Sloboda, 2010), men flera forskare tänker sig ett samspel av dels egenskaper hos musiken i sig självt, dels situationen i vilken man lyssnar, och dels individuella faktorer (Liljeström et al., 2012; Gabrielsson, 2013). Ett antal mekanismer har emellertid föreslagits. Juslin och Västfjäll (2008) tänker sig till exempel, när det gäller viss musiks förmåga att rent fysiskt aktivera eller lugna kroppen, att hjärnstammen kan spela in (Juslin & Västfjäll, 2008). När det gäller mer specifika känslor kan minnen tänkas spela in, på så sätt att något i musiken genom att väcka ett minne därmed också väcker till liv den till minnet associerade känslan (Juslin & Västfjäll, 2008; Scherer, 2010). På ett mindre uppenbart plan kan klassisk betingning länka ihop en viss känsla med en viss musik, en process som individen inte behöver vara medveten om (Juslin & Västfjäll, 2008). Ett annat exempel är såklart att den känslan som individen uppfattar förmedlas av musiken framkallas, en mekanism som brukar kallas "emotionell smitta" ("emotional contagion") (Juslin & Västfjäll, 2008).²

Denna uppsats kommer att fokusera på individuella skillnader avseende förmåga/benägenhet att uppslukas av och påverkas känslomässigt av musik, närmare bestämt det som kallas absorption ("absorption"), vilket visat sig kunna vara en indikator på till vilken grad musik kan påverka individers stämningsläge. (Sandstrom & Russo, 2011; Kreutz, Ott, Teichmann, Osawa & Vaitl, 2008; Diaz, 2013).

Absorption är en slags förmåga/benägenhet att fokusera på bara en viss aspekt av vad som kan hållas i medvetandet, medan andra aspekter stängs ute (Tellegen & Atkinson, 1974; Garrido & Schubert, 2013; Dalenberg & Paulson, 2009). Kreutz et al. (2008) skriver att "ett av absorptionsegenskapens huvuddrag är förmågan att fokusera uppmärksamheten på ett bestämt objekt, medan andra stimuli helt och hållet ignoreras" (Kreutz et al., 2008, s. 105). Begreppet definieras lite olika beroende på vem som skriver, men innebär väsentligen ungefär samma sak. Fler exempel på beskrivningar är: "en benägenhet att dras in av sensoriska stimuli" och "villighet att bli djupt indragen, utan distraktion" (Sandstrom & Russo, 2011, s. 2, min översättning), "en förmåga till absorberad och självvalterande uppmärksamhet" (Tellegen & Atkinson, 1974, s. 276, min översättning), "en 'total/fullständig' uppmärksamhet, involverandes ett totalt *engagemang i tillgängliga perceptuella, motoriska, imaginativa and idémässiga resurser till en enhetlig representation av det uppmärksammade objektet*" (Tellegen & Atkinson, 1974, s. 274, min översättning), och "absorption gör det möjligt att tillfälligt åsidosätta verkligheten medan man engagerar sig i något annat" (Garrido & Schubert, 2013, s. 150, min översättning). Tidsuppfattningen kan tillfälligt påverkas/förändras (Gabrielsson, 2010; Gabrielsson, 2013; Herbert, 2012; Herbert, 2011), liksom verklighetsuppfattningen (Gabrielsson, 2013; Herbert, 2011; Herbert, 2012). Vidare kan det kännas som att man blir ett med musiken, och ett ytterligare exempel är en känsla av att lyftas upp i luften (Gabrielsson, 2013). Herbert (2012) skriver att "fantasirik involvering och en förhöjd 'rå' eller 'ren' sinnesförnimmelsetmedvetenhet är centralt för absorptionsprocessen" (Herbert, 2012, s. 60, min översättning). Menzies, Taylor och Bourguignon (2008) skriver att absorption "återspeglar en individs kognitiva kapacitet när det gäller att involvera sig i sensoriska och fantasifulle upplevelser på sätt som förändrar en individs perception, minne, och sinnesstämning med beteendemässiga och biologiska konsekvenser" (Menzies et al., 2008, s. 297, min översättning). ~~Enligt~~

² Med tanke på det komplexa samspelet mellan musik, individ och situation är det emellertid långt ifrån alltid som den upplevda känslan är densamma som den uppfattat förmedlade (Gabrielsson, 2013; Gabrielsson, 2002)

~~Maslow (refererad till i Gabrielsson, 2013) är så kallade "peak experiences" också något som faller inom ramen för absorption (Maslow, 1968, refererad till i Gabrielsson, 2013), och han menar vidare att sådana lättast framkallas genom musik eller sex.~~

En hög förmåga till absorption kan emellertid ha både för- och nackdelar. Enligt Menzies et al. (2008) har hög förmåga till absorption kunnat kopplas till en ökad risk för ett antal stressrelaterade sjukdomar och hälsoproblem (Menzies et al., 2008), liksom psykisk ohälsa (Dalenberg & Paulson, 2009), och en anledning till det kan vara att benägenheten till att gå upp i sinnesupplevelser också gäller det man blir stressad av, liksom fysiska symtom (Menzies et al., 2008).

~~Det råder delade meningar om huruvida absorption är en del av fenomenet dissociation (Dalenberg & Paulson, 2009; Steele, Dorahy, van der Hart & Nijenhuis, 2009; Dell, 2009), ett begrepp som på senare tid vidgats till att innefatta också altererade medvetandetillstånd (van der Hart & Dorahy, 2009). Absorption räknas då ofta som tillhörande den icke-patologiska delen/ändan av ett tänkt dissociationskontinuum (Dalenberg & Paulson, 2009), även om en del menar att absorption i alltför hög grad (Dell, 2009) eller använt på ett icke-funktionellt sätt (Dell, 2009; Dalenberg & Paulson, 2009) kan vara/bli patologiskt (Dell, 2009; Dalenberg & Paulson, 2009). Detta arbete kommer att handla om absorption som ett icke-patologiskt fenomen.~~

Eftersom musik visat sig kunna påverka individers stämningsslag (Juslin & Laukka, 2004) skulle musik kunna användas i syfte att underlätta människors välmående. Musik har visat sig kunna aktivera samma områden i hjärnan som aktiveras vid belöning, och musik man tycker om kan öka serotonin- liksom dopaminhalt (Hanser, 2010). Med tanke på att positiva emotioner fungerar som ett skydd mot ohälsa (Hanser, 2010), och att musik väldigt ofta används i syfte att reglera emotioner (Sloboda et al., 2009; Gabrielsson, 2010; Juslin & Västfjäll, 2008; Liljeström et al., 2012; Juslin et al., 2010), borde man inom till exempel vården kunna ha nytta av att kunna identifiera personer med hög förmåga/benägenhet att låta sig påverkas av musik, då dessa personer skulle kunna ha god nytta av musikrelaterade interventioner som komplement till annan behandling.

Musik har visat sig kunna minska stress, lindra smärta (och minska behovet av smärtstillande medicin) och förbättra immunförsvaret (Hanser, 2010). Det har också gjorts studier angående musik i samband med musikterapi. Till exempel erhöles positiva resultat i en studie där man använde sig av musikerapeutiska interventioner i syfte att hos äldre lindrigt deprimerade minska symtom på depression och ångest (Hanser, 2010). Musikerapeutiska interventioner har även visat sig vara effektiva vid hjärtproblem och hjärtsjukdomar (Hanser, 2010). Det finns flera studier som när det gäller så kallade "kropp-och själsinterventioner" ("mind-body-interventions"), såsom till exempel "vägledad dagdröm" ("guided imagery"), visat att personer med hög förmåga/benägenhet till absorption erhållit bättre resultat än personer med låg förmåga/benägenhet till detta (Menzies et al., 2008).

~~Det finns likheter mellan hypnos och absorption. En individ i hypnoserapi "träder in i ett altererat medvetandetillstånd genom att vara uppmärksam på ett enskilt objekt eller tanke" (Hanser, 2010, s. 852, min översättning), och "den resulterande öppenheten och mottagligheten gör att man blir lättpåverkad att uppleva vissa känslor, som att vara avslappnad eller känna sig väl till mods" (Hanser, 2010, s. 852, min~~

- Formaterat: Indrag: Första raden: 0 cm
- Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman
- Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman
- Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman
- Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman
- Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman
- Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman
- Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

~~översättning). När det gäller förmågan/benägenheten att kunna låta sig bli hypnotiserad har absorption visat sig vara en egenskap som detta har positivt samband med (Tellegen & Atkinson, 1974; Dell, 2009), och man skulle därför kunna tänka sig att för individer med hög förmåga/benägenhet till absorption kanske musik skulle kunna åstadkomma liknande effekter. Om så är fallet borde det vara värdefullt att kunna identifiera personer med dessa egenskaper, då dessa vid olika former av ohälsa alltså skulle kunna ha särskilt god nytta av kompletterande musikrelaterade interventioner.~~

Eftersom grad av absorption, som tidigare nämnts, visat sig kunna vara en indikator på till vilken grad musik kan påverka individers stämningläge (Sandstrom & Russo, 2011; Kreutz et al., 2008; Diaz, 2013), skulle ett test som mäter individers förmåga/benägenhet till absorption kunna hjälpa till med att identifiera sådana personer.

Ett sådant test är "AIMS" (Absorption in Music Scale) (Sandstrom & Russo, 2011), som alltså mäter förmåga/benägenhet till absorption. Testet har skapats just i syfte att kunna få information om "individers förmåga och villighet till att låta musik dra in dem i en emotionell upplevelse" (Sandstrom & Russo, 2011, s. 1, min översättning).

~~Dessutom menar Sandstrom och Russo (2011) att individuella skillnader i denna förmåga också kan vara en delförklaring till vissa inom musikområdet blandade forskningsresultat, varför kunskap om individers absorptionsförmåga skulle kunna användas som en medierande faktor till andra beroendemått (Sandstrom & Russo, 2011).~~

~~Det råder delade meningar om huruvida absorption är en del av begreppet dissociation (Dalenberg & Paulson, 2009; Steele, Dorahy, van der Hart & Nijenhuis, 2009; Dell, 2009), och eftersom absorption kan innefatta förändrade medvetandetillstånd beskrivs dissociation lite kort nedan.~~

~~Från början definierades dissociation som en slags delning av personligheten eller medvetandet, men de senaste decennierna har definitionen av begreppet vidgats till att också innefatta altererade medvetandetillstånd (van der Hart & Dorahy, 2009), såsom till exempel absorption (ett slags avsmalnande av uppmärksamheten) (Dalenberg & Paulson, 2009). Enligt detta synsätt tänker man sig dissociation som ett kontinuum, med icke patologisk dissociation i ena änden och patologisk dissociation i den andra (van der Hart & Dorahy, 2009; Dalenberg & Paulson, 2009). Detta nyare synsätt lägger mer vikt på själva fenomenet i sig, hur symptomen yttrar sig, än ursprunget och strukturen av en delning av personligheten eller medvetandet (van der Hart & Dorahy, 2009). Enligt det äldre synsättet menar man nämligen att "såvida fenomenet inte härleder sig från en delning av medvetande eller personligheten, är de inte dissociativa" (van der Hart & Dorahy, 2009, s. 20, min översättning). Den nyare definitionen av dissociation är enligt APA från år 2000 i stället "ett sammanbrott eller splittring av det vanliga integrerade fungerandet" (Steele et al., 2009, s. 155, min översättning). Exempel på ett mildt sådant sammanbrott kan vara dagdrömmeri, vilket alltså enligt denna nyare definition är en form av icke patologisk dissociation (van der Hart & Dorahy, 2009; Dalenberg & Paulson, 2009). Även om en del menar att absorption i alltför hög grad (Dell, 2009) eller använt på ett icke-funktionellt sätt (Dell, 2009; Dalenberg & Paulson, 2009) kan vara/bli patologiskt (Dell, 2009; Dalenberg & Paulson, 2009), så räknas fenomenet ofta som tillhörande den icke patologiska delen/änden av dissociationskontinuumet (Dalenberg & Paulson, 2009).~~

~~Detta arbete kommer att handla om absorption som ett icke patologiskt fenomen.~~

Formaterat: Indrag: Första raden: 0 cm

~~I en del av litteraturen som lästs har absorption och icke patologisk dissociation förekommit lite om vartannat för att benämna samma fenomen, och för tydlighetens skull kommer benämningen absorption att användas fortsättningsvis.~~

Absorption har visat sig kunna kopplas till personlighet, närmare bestämt femfaktormodellens personlighetsdimension "öppenhet" ("openness to experience"). (Garrido & Schubert, 2013; McCrae & Costa, 1985a, refererad till i Glisky, Tataryn, Tobias, Kihlstrom & McConkey, 1991; Radtke and Stam (1989) refererad till i Glisky et al., 1991; Dell, 2009).

Femfaktormodellen är idag den mest etablerade modellen för personlighet (John & Srivastava, 1999; Fahlke, 2007), och förmodas ha genetisk grund

Nedan följer en kort beskrivning av femfaktormodellen, som idag är den mest etablerade modellen för personlighet (John & Srivastava, 1999; Fahlke, 2007) (McCrae, Costa, Ostendorf, Angleitner, Hrebickova, Avia, Sanz, Sanches-Bernardos, Kusdil, Woodfield, Saunders & Smith, 2000; Yamagata, Suzuki, Ando, Ono, Kijima, Yoshimera, Ostendorf, Angleitner, Riemann, Spinath, Livesley & Jang, 2006).

Femfaktormodellen - Den beskriver personlighetsstruktur, och består av fem så kallade personlighetsdimensioner, där varje dimension har undergrupper med mer specifika egenskapsbenämningar (McCrae & Costa, 1997).

~~I en studie av McCrae och Costa (1997) fann man tydliga indikationer på att femfaktormodellen är applicerbar oavsett kultur (McCrae & Costa, 1997). Studien gav inget svar på om modellen har en genetisk grund (McCrae & Costa, 1997), men i en senare studie gick författarna tillsammans med ett antal andra författare igenom vad som talar för att så verkar vara fallet (McCrae, Costa, Ostendorf, Angleitner, Hrebickova, Avia, Sanz, Sanches-Bernardos, Kusdil, Woodfield, Saunders & Smith, 2000), vilket också stöds av Yamagatas, Suzukis, Andos, Onos, Kijimas, Yoshimeras, Ostendorfs, Angleitners, Riemanns, Spinaths, Livesleys och Jangs studie (Yamagata et al., 2006). Även om individers grad av de olika personlighetsdimensionerna oftast har betraktats som relativt oföränderliga över tid, finns det också forskning som pekar på att så inte behöver vara fallet (Asendorpf, 2008).~~

Det finns flera olika test som utgår från femfaktormodellen (Costa & McCrae, 1995; Gustavsson, Jönsson, Linder & Weinryb, 2003). De övergripande dimensionerna är sett till det stora hela desamma, men deras benämningar kan beroende på vad man vill betona skilja sig åt (Costa & McCrae, 1995). När det gäller dimensionernas undergrupper, så kallade fasetter ("facets"), är dessa emellertid inte nödvändigtvis desamma i de olika testen (Gustavsson et al., 2003), då det råder oenighet angående vilka fasetter som ska ingå i dimensionerna (Connelly et al., 2013; Gustavsson et al., 2003).

På grund av kopplingar till öppenhet för olika sorters sinnliga upplevelser, däribland emotioner, är det öppenhetsdimensionen som är mest intressant för detta arbete (Piedmont, Sherman & Sherman, 2012; Silvia & Nusbaum, 2011). Personer med hög grad av öppenhet har i jämförelse med personer med låg grad av öppenhet visat sig uppleva "mer intensiva/intensivare emotioner" (Liljeström et al., 2012, s. 1, min översättning). Förmågan/benägenheten till absorption har som nämndes ovan visat sig kunna kopplas till öppenhet (McCrae & Costa, 1985a, refererad till i Glisky et al., 1991; Radtke and Stam (1989), refererad till i Glisky et al., 1991), och då "speciellt med undergrupperna fantasi, estetik, och känslor" (McCrae & Costa, 1985a, refererad till i Glisky et al., 1991, s. 264, min översättning).

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Öppenhet är den av de fem dimensionerna i femfaktormodellen som varit mest omtvistad (Connelly, Ones & Chernyshenko, 2013, 2014; McCrae & John, 1992), både angående vad dimensionen bör kallas och vad den innebär (Connelly et al., 2013, 2014). Tonvikten har legat på antingen intellekt eller upplevande, det vill säga en öppenhet för tankar, idéer, kreativitet och okonventionalitet versus en öppenhet för upplevelser via sinnena (Connelly et al., 2013, 2014). Studier har visat att det är rimligt att se intellekt och upplevande som komponenter, det vill säga en grovuppdelning av öppenhetsdimensionen i två delar (Connelly et al., 2013, 2014), vilket det enligt Connelly et al. (2013, 2014) nu verkar råda konsensus kring (Connelly et al., 2013, 2014). Det har visat sig att dessa korrelerar starkt med varandra (Connelly et al., 2013, 2014), men att de förmodligen har "separat genetisk och fysiologisk bas" (Connelly et al., 2013, 2014, s. 4, min översättning; DeYoung, Shamosh, Green, Braver & Gray, 2009; Jang, Livesley, Angleitner, Riemann & Vernon, 2002). Även om det i detta arbete är upplevandedelen som är av störst intresse, följer nedan en kort övergripande beskrivning avseende öppenhetsdimensionen mer generellt.

Personer med hög grad av öppenhet beskrivs som fantasifulla och intellektuellt nyfikna, de analyserar gärna både företeelser och sig själva, tycker om originalitet, och har ofta okonventionella värderingar, liksom en högre tolerans för sådana (McCrae & Sutin, 2009; McCrae & Costa, 1991; Connelly et al., 2013, 2014). De har vidare en större känslighet för estetik, "upplever en stor räckvidd av känslor och emotioner" (McCrae, 2007, s. 6 min översättning), och har en öppenhet inför en mängd olika sinnesförnimmelser. Personer med låg grad av öppenhet beskrivs som mer jordnära, mer praktiskt och sakligt än fantasifullt lagda, föredrar rutiner och det bekanta framför variation i tillvaron, och har ofta traditionella, mer konformativa värderingar. Intresse och känslighet för estetik är inte lika stort, och den emotionella räckvidden är mer begränsad. Detsamma gäller för öppenhet inför sinnesförnimmelser (McCrae & Sutin, 2009; McCrae & Costa, 1991; Connelly et al., 2013, 2014).

Öppenhet mätt med NEO-PI-r har i en stor mängd kulturer (McCrae, 2007) visat sig hänga ihop med individers tendens att uppleva så kallade "estetiska rysningar" ("aesthetic chills"), det vill säga rysningar av välbehag framkallade av konst (som till exempel musik)³ (McCrae, 2007; Silvia & Nusbaum, 2011; Nusbaum & Silvia, 2011). Estetiska rysningar är enligt ~~I en studie från 2011 har Silvia och Nusbaum (2011) kunnat visa på samma sak med användande av ett annat test, närmare bestämt BFAS ("Big Five Aspect Scale"), något de menar gör resultaten än mer tillförlitliga (Silvia & Nusbaum, 2011). I denna studie undersökte man fenomenet som estetiska rysningar, att absorberas, liksom att känna sig rörd. Dessa fenomen korrelerade starkt med varandra, och när de klumpats ihop till en mer övergripande faktor visade alltså individers grad av öppenhet (upplevandedelen) ett positivt samband med benägenheten att uppleva tillstånd av denna typ. När det gällde den delen av personlighetstestet som mätte intellektdelen av öppenhetsdimensionen var sambandet istället negativt (Silvia & Nusbaum, 2011). Även var för sig kunde man visa på samband mellan upplevandedelen~~

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

³Huron och Margulis (2010) beskriver fenomenet som "en behaglig stickande känsla associerad med böjda hårsäckar, resulterandes i gåshud (formellt kallat piloerektion), ackompanjerat av en kall sinnesförnimmelse, och ibland frambringandes en rysning. Knottrig hud är tydlig kring nacken och övre ryggraden, ofta inkluderandes skuldrorna, härbotten och kinderna, och breder ibland ut sig över hela ryggen, buken, ljumskarna, armarna, bröstkorgen, eller benen (Huron & Margulis, 2010, s. 591, min översättning).

~~av öppenhetsdimensionen och ovan nämnda fenomen. När det gällde att känna sig rörd fanns det emellertid ett större samband med en av vänlighetsdimensionens fasetter, närmare bestämt tillgivenhet ("compassion") (Silvia & Nusbaum, 2011).~~

~~McCrae (2007) utmärkande för öppenhetsdimensionen menar att på motsvarande sätt som hedonisk ton anses vara utmärkande för personlighetsdimensionen extraversion. vissa känslor kan sägas vara utmärkande för de olika personlighetsdimensionerna (McCrae, 2007), och att estetiska rysningar, på motsvarande sätt som hedonisk ton är utmärkande för extraversion, är utmärkande för öppenhetsdimensionen (McCrae, 2007). Nusbaum och Silvia (2011) kunde också visa en koppling mellan estetiska rysningar och öppenhet (Nusbaum & Silvia, 2011).~~

~~Det finns enligt Huron och Margulis (2010) "fysiologiska korrelat" till estetiska rysningar (Huron & Margulis, 2010, s. 595). Till exempel har man när det gäller upplevelser av välbehag funnit att estetiska rysningar kan sammankopplas både med endorfinutsöndring (Goldstein, 1980, refererad till i Huron & Margulis, 2010) och specifika blodflödesmönster i hjärnan, vilka i tidigare forskning sammankopplats med just upplevelser av välbehag (Blood & Zatorre, 2001).~~

~~McCrae menar, som tidigare nämnts, att individer med hög grad av öppenhet "upplever en stor räckvidd av känslor och emotioner" (McCrae, 2007, s. 6, min översättning):~~

När det gäller musik och känslor brukar man göra en åtskillnad mellan uppfattning och reaktion (Juslin et al., 2010; Gabrielsson, 2013), där man med det förra menar att uppfatta/förstå vad musiken man lyssnar på uttrycker för känsla/känslor, medan man med det senare menar det som hos lyssnaren faktiskt upplevs (Juslin et al., 2010; Gabrielsson, 2013). Det förra är alltså mer kognitivt till sin natur (Juslin & Laukka, 2004; Juslin & Västfjäll, 2008; Hodges & Sebald, 2011), även om gränserna inte är knivskarpa (Gabrielsson, 2002; Gabrielsson, 2013). Detta arbete kommer, som tidigare nämnts, att fokusera på det som har med reaktion att göra.

När det gäller emotioner definieras dessa olika beroende på vem som skriver. (Hodges & Sebald, 2011; Fredrikson & Furmark, 2005). Scherer (2010) tar till exempel upp det faktum att många studier använder orden emotion och känsla synonymt med varandra, och att definitionen av orden dessutom (oavsett om de används synonymt eller inte) inte är desamma i olika studier (Scherer, 2010). I detta arbete görs inte någon åtskillnad när det gäller dessa begrepp; de används synonymt.

~~Scherer (2010) gör en uppdelning av emotioner i det han kallar "estetiska emotioner" och "ändamålsenliga emotioner" (Scherer, 2010), där skillnaden i huvudsak är att de förstnämnda inte har något syfte att få individen att handla på ett visst sätt, till exempel utifrån en värdering av någonting avseende konsekvenser för sig själv/sitt eget välmående. Estetiska emotioner handlar mer om emotioner inför konsten i sig själv, och exempel på sådana emotioner är estetiska rysningar (Scherer, 2010). Både estetiska emotioner och ändamålsenliga emotioner kan framkallas av musik (Scherer, 2010). Koneeni (2008) menar dock att för att en känsla av den ändamålsenliga typen ska uppstå krävs någon form av association (till exempel i form av minnen); det är alltså enligt honom inte musiken i sig som framkallar känslan (Koneeni, 2008). För denna uppsats saknar det emellertid betydelse att närmare gå in på vad som stöder att det skulle förhålla sig på det ena eller det andra sättet, varför den frågan lämnas därhän. Det kommer heller inte att göras en eventuell åtskillnad av estetiska emotioner och ändamålsenliga emotioner, annat än att kort nämna att det som enligt Koneeni (2005, refererad till i Hodges & Sebald, 2011) kännetecknar estetiska emotioner är känslor av~~

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: Inte Fet

~~vördnad inför något man uppfattar som storslaget eller ädelt, att känna sig rörd, och att uppleva estetiska rysningar.~~

~~När det gäller musik som framkallar sorgsna känslor upptäckte Garrido och Schubert (2013) att beroende på vissa personlighetsdrag kunde lyssnandet på sådan musik ha positiva eller negativa konsekvenser. Man skiljde mellan tendens till reflekterande och tendens till grubblande, vilka båda kan ses som en form av uppmärksamhet inåt, mot sig själv, där reflekterande innebär en slags nyfikenhet inåt, till exempel att analysera sig själv (det vill säga ett drag av öppenhet), medan grubblande mer är en form av negativt ältande, att man fastnar i negativa känslor såsom till exempel förtvivlan. Både för de individer med benägenhet till reflekterande och de med benägenhet till grubblande kunde motivet till att lyssna på musiken vara att man kände sig nere/ledsen och att man på något sätt försökte få till någon slags inre utrensning, som en form av terapi, men det var bara för individer med reflekterande tendenser som detta fyllde sin funktion; för grubblande individer ledde det snarare till mer sorgsenhet (Garrido & Schubert, 2013). I samma studie upptäckte man också att för personer med hög förmåga till absorption kunde känslorna som framkallats av sorglig musik vara njutbara. Detta förklarade Garrido och Schubert (2013) med en dissociationsteori som går ut på att dessa personer när det gäller estetiska företeelser kan stänga ute de negativa känslorna och bara uppleva det njutbara med musiken (Garrido & Schubert, 2013). Vouskoski, Thompson, Mellwain och Eerola (2011) förklarar i stället njutningen av lyssnandet på sorglig musik med "en intensiv emotionell respons kombinerad med sorglig musiks tilltalande estetik" (Vouskoski et al., 2011, s. 315, min översättning). När det gällde resultaten i Vouskoski et als (2011) studie kom man emellertid fram till liknande resultat som dem i Garridos och Schuberts (2013), närmare bestämt att individer med högre grad av öppenhet och empati också tenderade att oftare finna sorglig musik njutbar, samt att reagera mer emotionellt intensivt vid lyssnande på sådan (Vouskoski et al., 2011, s. 315, min översättning). Syftet med föreliggande studie är att (011).~~

~~Det som i denna studie gjorts är att~~ översätta frågeformuläret AIMS från engelska till svenska, i syfte för att att på så sätt ta reda på huruvida AIMS skulle kunna användas också i Sverige. Med tanke på att absorption alltså har visat sig kunna fungera som en indikator på till vilken grad musik kan påverka individens stämningsläge, samt att det (absorption) kunnat kopplas till personlighetsdimensionen öppenhet, som i sin tur bland annat innebär en öppenhet inför att uppleva emotioner, kommer ett personlighetstest och ett affekttest att användas för att validera det till svenska översätta översätta AIMS.

Hypoteserna är följande:

- Grad av absorption korrelerar positivt med öppenhet respektive affekt.
- Ett större samband erhålls mellan absorption och öppenhet än mellan absorption och var och en av de andra personlighetsdimensionerna.

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Metod

Formaterat: Centrerad

Deltagare

Deltagarna i studien var 105 stycken. Så kallat bekvämlighetsurval användes, de allra flesta var vuxna.

Deltagarna rekryterades via författarens vänner på Facebook, deras facebookvänner via delningar, och medlemmar i olika grupper för psykologstudenter och musiker (amatör eller professionell nivå varierade).

Instrument

Tre tester användes: AIMS, ~~hp5i~~ HP5i och PANAS, vilka beskrivs nedan.

AIMS. AIMS ("Absorption in Music Scale") mäter hur benägen man är att gå upp i musik (Sandstrom & Russo, 2011). Man hade vid skapandet "TAS" ("Tellegen Absorption Scale") som utgångspunkt (Sandstrom & Russo, 2011). "TAS" är ett test som mer generellt mäter benägenhet till absorption (Sandstrom & Russo, 2011; Tellegen & Atkinson, 1974), och AIMS korrelerar starkt med detta test ($r = ,76$, $p > ,01$). Validiteten gällande AIMS kapacitet att kunna förutsäga också styrkan på individers emotionella respons på musik är god, samma sak gäller reliabiliteten över tid (Sandstrom & Russo, 2011).

AIMS består av totalt 34 påståenden, och deltagaren uppmanas för vart och ett av dessa att ange det svarsalternativ som stämmer bäst in på honom/henne. Svarsalternativen är "instämmer inte alls" (vilket ger ~~ett~~ 1 poäng), "instämmer till liten del" (~~två~~ 2 poäng), "neutral (varken instämmer eller tar avstånd)" (~~tre~~ 3 poäng), "instämmer till stor del" (~~fyra~~ 4 poäng) och "instämmer helt" (~~fem~~ 5 poäng).

HP5i. HP5i "(H för hälsorelevant; P för personlighet; 5 för kopplingen till femfaktormodellen; och i för inventorium)" (Gustavsson et al., 2003, s. 69, min översättning) är ett personlighetstest baserat på femfaktormodellen, där man har valt att endast fokusera på aspekter av de fem personlighetsdimensionerna som kan relateras till hälsa (Gustavsson et al., 2003). Testet består av 20 påståenden (fyra till var och en av de fem skalorna). Svarsalternativen som deltagarna kan välja mellan är "stämmer inte alls", vilket ger ~~ett~~ 1 poäng, "stämmer inte särskilt bra" (~~två~~ 2 poäng), "stämmer ganska bra" (~~tre~~ 3 poäng), och "stämmer precis" (~~fyra~~ 4 poäng). Den totala skalpoäng som respektive deltagare får på de olika skalorna är medelvärden av de item som ingår i respektive skala (Gustavsson et al., 2003).

Den skala som i HP5i valts att representera personlighetsdimensionen vänlighet ("agreeableness") har man namngett "antagonism". Man har valt antagonism på grund av att fientlighet visat sig öka både risken för hjärtsjukdom liksom risken att dö i andra sjukdomar. Skalans beteckning är AA- (Gustavsson et al., 2003).

Personlighetsdimensionen målmedvetenhet ("conscientiousness") har fått representeras av "impulsivitet", detta eftersom impulsivitet kan kopplas till en benägenhet att ta höga risker och till olika former av "ohälsosamma beteenden". Skalans beteckning är CI- (Gustavsson et al., 2003).

Personlighetsdimensionen extraversion mäter man genom det man kallar hedonisk kapacitet ("hedonic capacity"). Med hedonisk kapacitet avses individens förmåga/benägenhet till att uppleva positiva känslotillstånd; att kunna njuta av livet. Man kommenterar att olika forskare haft olika åsikter om vad som är den egentliga "kärnan" i extraversion; att en del betonat sådant som utåtriktning och sällskaplighet, medan andra i stället betonat benägenheten att uppleva positiv affekt. Man nämner emellertid en översikt som gjorts angående egenskapen, vars resultat pekar på en tonvikt

åt känslolohället. Det är alltså den aspekten av extraversion som HP5i mäter, och man framhåller att graden av hedonisk kapacitet kan påverka hur man förhåller sig till en sjukdom man drabbats av, liksom sjukdomens prognos, på så sätt att en individ som har närmare till hands att känna till exempel hopplöshet riskerar att till exempel fullfölja en behandling sämre, vilket ju alltså kan påverka en sjukdoms förlopp. Skalans beteckning är EH (Gustavsson et al., 2003).

När det gäller dimensionen neuroticism beskriver man två typer; en som har mer med social oro att göra, och en som handlar mer om diffus oro och spänning i allmänhet. Eftersom den sistnämnda typen har kunnat relateras till sämre återhämtning efter kirurgiska ingrepp, är det den som HP5i valt att mäta. Skalan betecknas NN (Gustavsson et al., 2003).

Dimensionen öppenhet har man valt att mäta genom alexitymitendenser, eftersom detta visat sig kunna hänga ihop med upplevelser av olika fysiska symtom, liksom med vissa icke-hälsofrämjande beteenden (Gustavsson et al., 2003). Gustavsson et al. (2003) definierar alexitymi som "svårigheter att uppleva och uttrycka emotioner" (Gustavsson et al., 2003, s. 74, min översättning), som till exempel att ha svårt att sätta ord på känslor och "att skilja dem från kroppsliga sensationer" (Sifneos, 1973, refererad till i Gustavsson et al., 2003, s 74). Skalan betecknas OA- (Gustavsson et al., 2003).

Skalorna i HP5i har således fått namnen antagonism, impulsivitet, hedonisk kapacitet, negativ affektivitet och alexitymi. När det gäller hedonisk kapacitet och negativ affektivitet innebär höga poäng på dessa skalor höga poäng på motsvarande bredare personlighetsdimensioner, medan höga poäng på de andra tre skalorna innebär låga poäng på respektive motsvarande bredare personlighetsdimensioner (Gustavsson et al., 2003).

Vad gäller validitet så korrelerar HP5i väl med de övergripande personlighetsdimensionerna i NEO-PI-r, med undantag av skalan hedonisk kapacitet, där korrelationen med extraversion inte är särskilt stark. Reliabiliteten för testet är acceptabel, med Cronbach's α mellan 0,61 och 0,76 (förutom hedonisk kapacitet som ligger på 0,54) (Gustavsson et al., 2003).

PANAS. PANAS ("Positive and Negative Affect Schedule") är ett test som mäter sinnesstämning. Testet består av 20 item, där hälften tillhör skalan "PA" ("Positiv affekt") respektive "NA" ("Negativ affekt") (Watson, Clark & Tellegen, 1988~~ref N~~). Skalorna beskrivs enligt följande:

"Positiv affekt (PA) återspeglar i vilken utsträckning en person känner sig entusiastiskt, aktiv, och på alerten. Hög PA är ett tillstånd av hög energi, full koncentration, välbehagligt engagemang, medan låg PA karaktäriseras och sorgsenhet och försoffning/apati. I kontrast är Negativ affect (NA) en generell dimension av subjektiv plåga och oangenämt engagemang som inbegriper en blandning av aversiva sinnestillstånd, inkluderandes ilska, förakt, avsky, skuld, rädsla, och nervositet, där låg NA är ett tillstånd av lugn och klarhet." (Watson, Clark & Tellegen, 1988 et al., 1988, s.1063, min översättning).

Skaparna av testet ser skalorna som två av varandra i huvudsak oberoende dimensioner (Watson et al., 1988); man tänker sig att det i testet inte råder ett motsatsförhållande mellan att uppleva positiva respektive negativa känslor (Watson et

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Svenska (Sverige)

Formaterat: Svenska (Sverige)

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: (Intl) Times New Roman

al., 1988). Huruvida så är fallet råder det dock delade meningar om (Crawford & Henry, 2004; Schmukle, Egloff & Burns, 2002). I Crawford och Henrys studie (2004) kom man fram till att skalorna verkar vara "relativt oberoende av varandra" Crawford & Henry, 2004, s.260, min översättning), dock med en viss negativ korrelation (Crawford & Henry, 2004). Schmukle et al. (2002) fann i sin studie att det råde ett negativt samband mellan dimensionerna när det kom till känslor i specifika situationer, medan dimensionerna var orelaterade till varandra när man undersökte skalorna i egenskapsbemärkelse (att hur ofta en individ upplever vissa känslor hänger samman med personlighet) (Schmukle et al., 2002).

PANAS har god validitet och reliabilitet (Watson et al., 1988). Avseende reliabiliteten kan emellertid också sägas att ju längre tidsperiod deltagarna uppmanas att ha i åtanke när de svarar, desto mer stabilt blir det (Watson et al., 1988). Cronbach's α för PA-skalan ligger på ,89, och för NA-skalan ligger det på ,85 (Crawford & Henry, 2004).

Testet går till på så sätt att deltagarna avseende en viss tidsram för 20 olika känslolägen uppmanas svara på i vilken utsträckning de upplevt respektive känsla (Watson et al., 1988, Crawford & Henry, 2004). Svartalternativen är som följer: "Inte alls" (~~ett~~1 poäng), "Lite" (~~två~~2 poäng), "I någon mån" (~~tre~~3 poäng), "Ganska mycket" (~~fyra~~4 poäng), och "Väldigt mycket" (~~fem~~5 poäng). (Varg, 1998).⁴

Formaterat: Indrag: Första raden: 0 cm, Justera inte mellanrum mellan latinsk och asiatisk text

Tillvägagångssätt

Översättning av AIMS till svenska. Som ett första led översattes AIMS (eftersom det endast fanns på engelska), som en del i detta arbete, till svenska. Översättningen diskuterades sedan i handledning. För att få en indikation på om översättningen förmedlades med samma innebörd/på samma sätt som det engelska originalet, fick en tvåspråkig person översätta den svenska översättningen tillbaka till engelska. Sedan jämfördes den engelska översättningen med det engelska originalet, och det kunde konstateras att det innebördsmässigt fungerade bra.

Distribuering av frågeformulären. Länken till enkäterna ~~_-~~ (samt lite kort information om studien, ~~se bilaga~~) delades via Facebooks nyhetsflöde, och fanns tillgänglig att svara på i två veckor. Därefter väntades i två veckor ~~och en dag~~, och delade då en ny länk med en påminnelse och förklaring till varför deltagarnas svar behövdes ännu en gång. Denna gång ingick bara AIMS. Data från detta tillfälle hämtades för analysering/bearbetning tre veckor senare.

Databearbetning

Medelvärde avseende det första tillfället räknades ut för respektive deltagare och test (delskala gällande PANAS och HP5i). Sedan gjordes korrelationsanalys (Pearson respektive Spearman).

⁴ i detta arbete användes alltså ett till svenska redan översatt PANAS-frågeformulär.

HP5i. Av dem som besvarat detta test hade alla utom två svarat på samtliga item. Dessa två hade emellertid bara missat en item vardera, så i enlighet med testmanualen räknades även dessas medelvärden in.

PANAS. På item tillhörande PANAS negativa skala hade alla (av de som besvarat detta test) utom fyra svarat på samtliga item, och eftersom det i de sistnämnda fall, i likhet med såsom var fallet med HP5i, endast saknades en item för respektive person, kunde även dessa resultat användas genom att medelvärdet för de nio item som besvarats räknades ut.

Gällande PANAS positiva skala var det bara två personer som inte svarat på allt, och eftersom antal saknade item var samma som de var för HP5i och PANAS negativa skala, kunde således dessa deltagares resultat hanteras på samma sätt.

AIMS. Alla utom nio personer hade svarat på samtliga item. Av dessa var det sju som missat endast en item, de övriga två hade missat två respektive fem. För de personer som bara missat en eller två item räknades medelvärdet ut för de item som besvarats. Personen som missat fem item uteslöts i beräkningarna på grund av för få svar.

Gällande AIMS gjordes dessutom ytterligare analyser för att kunna bedöma frågeformulärets reliabilitet, närmare bestämt Cronbach's α för tillfälle 1 och en korrelationsanalys mellan tillfälle 1 och 2.

Resultat

← Formaterat: Centrerad

Nedan visas en tabell (tabell 1) över medelvärden och standardavvikelser för de olika frågeformulären.

Tabell 1

Antal deltagare samt dessas medelvärden och standardavvikelser för respektive frågeformulär och delskala

Frågeformulär (tillfälle 1)	n	$\bar{M}$	sSD
AIMS	105	3,00	0,75
HP5i (AA-)	100	2,12	0,59
HP5i (CI-)	100	2,08	0,61
HP5i (EH)	100	3,09	0,48
HP5i (NN)	100	2,24	0,63
HP5i (OA-)	100	1,72	0,59
PANAS (positiv)	98	3,36	0,73
PANAS (negativ)	98	2,09	0,58
AIMS (tillfälle 2)	11	2,50	0,65

Formaterat: Teckensnitt:Kursiv

Nollhypotesen kunde inte förkastas för någon av de uppställda hypoteserna. AIMS korrelerade visserligen negativt med HP5i:s delskala OA-, men det var ickesignifikant, $r(100) = -,114$, $p = ,2876$. Även Spearmans rangkorrelationskoefficient beräknades, men inte heller här var resultatet signifikant, $r_s(100) = -,124$, $p = ,223$. När det gäller AIMS korrelation med PANAS positiva delskala erhöles följande värden: $r(98) = ,1109$, $p = ,2989$ och $r_s(98) = ,10096$, $p = ,3549$. För AIMS korrelation med PANAS negativa delskala blev värdena som följer: $r(98) = ,114$, $p = ,278$ och $r_s(98) = ,100$, $p = ,3328$.

Inga signifikanta korrelationer erhöles mellan AIMS och delskalorna antagonism (vänlighet), impulsivitet (målmedvetenhet), neuroticism (neuroticism) respektive alexitymi (öppenhet). Dock erhöles en signifikant positiv korrelation mellan AIMS och hedonisk kapacitet (extraversion). För detaljerad information, se tabell 2.

Formaterat: Svenska (Sverige)

Tabell 2

Korrelationer mellan AIMS och HP5i:s personlighetsskalor, samt signifikansvärden

Delskala	r	Signifikans p (Pearson)	r_s	p Signifikans (Spearman)
AA-	0,104	0,3105	0,104	0,3218
CI-	0,0879	0,4439	0,064	0,5326
EH	0,282	0,0105	0,263	0,0108
NN	0,1217	0,2549	0,10098	0,3437
OA-	-0,114	0,2876	-0,124	0,223

Kommentar [JL1]: Man brukar skriva p som I probability. Liksom du gör i den löpande texten.

Formaterat: Teckensnitt:Kursiv

AIMS reliabilitet

För att ta reda på om AIMS är homogent eller spretigt beräknades Cronbach's α , vilket beräknades till 0,940, vilket innebär att testet är mycket träffsäkert; det som testet mäter mäter det på ett bra sätt.

Formaterat: Indrag: Första raden: 1,2 cm

AIMS tillförlitlighet över tid mättes genom att beräkna korrelationen mellan det första och det andra testtillfället. Resultatet här visar på en hög stabilitet, $r(11) = ,933$, $p < ,01$ och $r_s(11) = ,943$, $p < ,01$. Det var dock bara 11 personers svar som kunde användas för denna beräkning. Detta på grund av bortfall vid tillfälle två, samt att svaren från några av de personer som svarat vid båda tillfällena inte gick att använda, eftersom personerna olyckligtvis valt samma identifieringskod och således inte med säkerhet kunde pareras ihop med respektive persons svar från första tillfället.

Diskussion

Formaterat: Svenska (Sverige)

Formaterat: Centrerad

Undersökningens första hypotes var att det skulle finnas ett positivt samband mellan förmåga till absorption och personlighetsdimensionen öppenhet, samt till känsloupplevelsebenägenhet. Denna hypotes fick dock inte stöd i resultaten. Detta skulle kunna ha att göra med frågeformuläret som användes för att mäta personlighetsdimensionen öppenhet att göra. Delskalan OA- mätte ju bara en aspekt av nämnda personlighetsdimension; om ett annat, mer detaljerat, frågeformulär använts kanske resultaten skulle blivit annorlunda. Kanske hade det varit bättre om ett frågeformulär som även inkluderade fasetterna fantasi och estetik använts, då det, som ju nämnt tidigare, finns forskning som tyder på att dessa, liksom fasetten känslor, särskilt tydligt kunnat kopplas till absorptionsbenägenhet (Mc Crae & Costa, 1985a, refererad till i Glisky et al., 1991).

Formaterat: Teckensnitt: 12 pt

Formaterat: Indrag: Första raden: 1,2 cm

NEO-PI-r fanns i inledningsskedet i åtanke, men av praktiska och ekonomiska skäl valdes istället HP5i; utöver att det skulle bli dyrt att använda NEO-PI-r skulle det, i och med att det är ett omfattande frågeformulär, kräva mycket tid av potentiella deltagare, med risk för att färre personer skulle vilja svara, alternativt sluta i förväg. Kanske borde man använt ett frågeformulär specifikt utformat för att mäta just personlighetsdimensionen öppenhet och dess fasetter. Nu valdes i stället det mer lättillgängliga, och till svenska redan översatta, HP5i, eftersom det förutsattes att det mellan de olika fasetterna inom en personlighetsdimension råder inbördes korrelation. Men det är bara fyra item per delskala i HP5i, vilket ju förutsätter att just dessa fyra är väldigt träffsäkra, något som kanske skulle kunna ifrågasättas i och med det faktum att Cronbach's α för testet endast nått upp acceptabel nivå. Men inte heller PANAS, som har god reliabilitet, korrelerade signifikant med AIMS, vilket ju talar mot att problemet skulle ha att göra med OA-:s reliabilitet. Kanske kan Scherers (2010) uppdelning av emotioner i det han kallar "estetiska emotioner" och "ändamålsenliga emotioner" bidra till förståelsen att AIMS varken korrelerade signifikant med OA- eller PANAS. Estetiska känslor, till skillnad från ändamålsenliga sådana, har inte något syfte, att få individen att handla på ett visst sätt, till exempel utifrån en värdering av någonting avseende konsekvenser för sig själv/sitt eget välmående. Estetiska emotioner handlar mer om emotioner inför konsten i sig själv (Scherer, 2010). Enligt Konecni (2005, refererad till i Hodges & Sebald, 2011) kännetecknas estetiska emotioner av känslor av vördnad inför något man uppfattar som storslaget eller ädelt, att känna sig rörd, och att uppleva estetiska rysningar. Både estetiska emotioner och ändamålsenliga

Formaterat: Teckensnitt: Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt: Inte Kursiv

Formaterat: Teckensnitt: Inte Kursiv

Formaterat: Svenska (Sverige)

Formaterat: Teckensnitt: Inte Fet, Svenska (Sverige)

Formaterat: Svenska (Sverige)

Formaterat: Teckensnitt: Inte Fet, Svenska (Sverige)

Formaterat: Svenska (Sverige)

Formaterat: Teckensnitt: Inte Fet, Svenska (Sverige)

Formaterat: Svenska (Sverige)

~~emotioner kan framkallas av musik (Scherer, 2010).⁵ Kanske kan uppdelningen av känslor i dels ändamålsenliga, dels estetiska, bidra till förståelsen av att AIMS varken korrelerade signifikant med OA eller PANAS.~~ De känslor som PANAS och OA fokuserar på skulle kunna definieras som ändamålsenliga, och kanske är det så att det som absorption korrelerar med avseende känslor till stor del handlar om estetiska sådana.

Formaterat: Svenska (Sverige)

Formaterat: Teckensnitt:Fet

Man kan också fundera över om översättningen till svenska haft inverkan på resultatet, och ett sätt att ta reda på det skulle vara att i en framtida studie låta tvåspråkiga personer besvara frågeformuläret både på engelska och svenska, och se om resultaten skiljer sig från varandra. Något som talar emot att översättningen skulle vara problemet är dock att Cronbach's α för den svenska översättningen visade att testet var mycket träffsäkert, det vill säga det hade inte behövts så många som 34 item för att mäta det som testet mätte, och det verkar osannolikt att alla 34 item vid översättningen till svenska fått samma nyansskillnad avseende innebörd/osannolikt att nyansen innebördsmässigt blivit förändrad på samma sätt för alla 34 item.

När det gäller hypotesen att absorption skulle korrelera mer med personlighetsdimensionen öppenhet än med var och en av de andra personlighetsdimensionerna, kunde inte heller denna styrkas. Samma förklaring som ovan diskuteras avseende delskalan OA- kan appliceras även här.

Ett intressant fynd var emellertid att HP5i:s delskala EH (hedonisk kapacitet) korrelerade signifikant med AIMS. Frågan här blir emellertid om fyndet ska tolkas som att AIMS korrelerade med personlighetsdimensionen extraversion, eller om det snarare var med något annat fenomen (i och med att EH inte korrelerade särskilt starkt med NEO-PI-r:s extraversion). Och i så fall, hur kan man förstå kopplingen till absorptionsbenägenhet? I och med att hedonisk kapacitet avser förmågan/-benägenheten till att uppleva positiva känslotillstånd,⁶ skulle man återigen kunna göra en koppling till uppdelningen av känslor i ändamålsenliga och estetiska. En estetisk känsla är ju för den som upplever känslan en känsla av positiv karaktär, vilket stöder tidigare nämnda tanke att det skulle kunna vara så att det i första hand är de estetiska och inte de ändamålsenliga känslorna som absorption hänger samman med.

För att få mer information kring huruvida denna tanke är något mer än bara en spekulation skulle det vara intressant att, till exempel med hjälp av frågeformulär som är specifikt skapade för att mäta estetiska respektive ändamålsenliga känslor, undersöka om det föreligger någon skillnad avseende samband med absorptionsbenägenhet.

⁵ Konecni (2008) menar dock att för att en känsla av den ändamålsenliga typen ska uppstå krävs någon form av association (till exempel i form av minnen); det är alltså enligt honom inte musiken i sig som framkallar känslan (Konecni, 2008). För denna uppsats saknar det emellertid betydelse att närmare gå in på vad som stöder att det skulle förhålla sig på det ena eller det andra sättet, varför den frågan lämnas därhän.

Formaterat: Svenska (Sverige)

Formaterat: Teckensnitt:10 pt, Svenska (Sverige)

Formaterat: Teckensnitt:10 pt, Inte Kursiv, Svenska (Sverige)

Formaterat: Svenska (Sverige)

⁶ I sammanhanget kan till exempel nämnas att det enligt Huron och Margulis (2010) finns "fysiologiska korrelat" till estetiska rysningar (Huron & Margulis, 2010, s. 595). Till exempel har man när det gäller upplevelser av välbehag funnit att estetiska rysningar kan sammankopplas både med endorfinutsöndring (Goldstein, 1980, refererad till i Huron & Margulis, 2010) och specifika blodflödesmönster i hjärnan, vilka i tidigare forskning sammankopplats med just upplevelser av välbehag (Blood & Zatorre, 2001).

Formaterat: Teckensnitt:(Intl) Times New Roman

Formaterat: Teckensnitt:10 pt

Formaterat: Teckensnitt:10 pt

Formaterat: Indrag: Första raden: 0 cm

Sammanfattningsvis kan sägas att denna studie visar att den svenska översättningen av AIMS har hög reliabilitet men validiteten har inte kunnat fastställas.

Referenser

Blood, A. J., & Zatorre, R. J. (2001). Intensely pleasurable responses to music correlate with activity in brain regions implicated in reward and emotion. *Proceedings of National Academy of Sciences of United States of America*, 98:20, 11818-11823. doi:10.1073/pnas.191355898

Formaterat: Teckensnitt: Times New Roman, 12 pt, Teckenfärg: Auto

Connelly, B. S., Ones, D. S., & Chernyshenko, O. S. (2014). Introducing the special section on openness to experience: review of openness taxonomies, measurement, and nomological net. *Journal of Personality Assessment*, 96, 1-16. doi:10.1080/00223891.2013.830620

Formaterat: Teckensnitt: Teckenfärg: Auto, Kantlinje: : (Ingen kantlinje)

Formaterat: Engelska (USA)

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1995). Domains and facets: hierarchical personality assessment using the revised neo personality inventory. *Journal of Personality Assessment*, 64:4, 21-50. doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.u.se/10.1207/s15327752jpa6401_2

Formaterat: Teckensnitt: Times New Roman, 12 pt, Engelska (USA)

Formaterat: Teckensnitt: Times New Roman, 12 pt, Kursiv, Engelska (USA)

Crawford, J. R., & Henry, J. D. (2004). The positive and negative affect schedule (PANAS): construct validity, measurement properties and normative data in a large non-clinical sample. *British Journal of Clinical Psychology*, 43, 245-265. doi:10.1348/0144665031752934

Formaterat: Teckensnitt: Times New Roman, 12 pt, Engelska (USA)

Formaterat: Teckensnitt: Times New Roman, 12 pt, Inte Kursiv, Engelska (USA)

Dalenberg, C. J., & Paulson, K. (2009). The case for the study of "normal" dissociation processes. I Dell, P. F., & O'Neil J. A (red:er). *Dissociation and the dissociative disorders* (ss.145-154). New York: Routledge.

Formaterat: Teckensnitt: Times New Roman, 12 pt, Engelska (USA)

Formaterat: Engelska (USA)

Dell, P. F. (2009). Understanding dissociation. I Dell, P. F., & O'Neil J. A (red:er). *Dissociation and the dissociative disorders* (ss.709-825). New York: Routledge.

Formaterat: Teckensnitt: Times New Roman, 12 pt, Engelska (USA)

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

DeYoung, C. G., Shamosh, N. A., Green, A. E., Braver, T. S., & Gray, J. R. (2009). Intellect as distinct from openness: differences revealed by fmri of working memory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 97:5, 883-892. doi:10.1037/a0016615

Diaz, F. M. (2013). Mindfulness, attention, and flow during music listening: an empirical investigation. *Psychology of Music*, 41:4, 42-58. doi:10.1177/0305735611415144

Gabrielsson, A. (2002). Emotion perceived and emotion felt: same or different? *Musicae Scientiae, Special issue 2001-2002*, 123-147. doi:10.1177/10298649020050S105

Gabrielsson, A. (2010). Strong experiences with music. I P. N. Juslin & J. A. Sloboda (red:er). *Handbook of Music and Emotion* (ss. 547-574). Oxford: Oxford University Press.

Gabrielsson, A. (2013). *Starka musikupplevelser*. Möklinta: Gidlunds förlag.

Garrido, S., & Schubert, E. (2013). Adaptive and maladaptive attraction to negative emotions in music. *Musicae Scientiae*, *17*:2, 147-166. doi:10.1177/1029864913478305

Glisky, M. L., Tataryn, D. J., Tobias, B. A., Kihlstrom, J. F., & McConkey, K. M. (1991). Absorption, openness to experience, and hypnotizability. *Journal of Personality and Social Psychology*, *60*:2, 263-272. doi: http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/0022-3514.60.2.263

Gustavsson, J. P., Jönsson, E. G., Linder, J., & Weinryb, R. M. (2003). The hp5 inventory: definition and assessment of five health-relevant personality traits from a five-factor model perspective. *Personality and Individual Differences*, *35*:4, 69-89. doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/S0191-8869(02)00142-3

Hanser, S. B. (2010). Music, health, and well-being. I P. N. Juslin & J. A. Sloboda (red:er). *Handbook of Music and Emotion* (ss. 849-878). Oxford: Oxford University Press.

Herbert, R. (2011). *Everyday music listening*. Farnham: Ashgate Publishing Limited.

Formaterat: Engelska (USA)

Herbert, R. (2012). Musical and non-musical involvement in daily life: the case of absorption. *Musicae Scientiae*, *16*:4, 41-66. doi:10.1177/1029864911423161

Hodges, D. A., & Sebald, D. C. (2011). *Music in the human experience*. New York: Taylor & Francis.

Formaterat: Engelska (USA)

Huron, D., & Margulis, E. H. (2010). Musical expectancy and thrills. I P. N. Juslin & J. A. Sloboda (red:er). *Handbook of Music and Emotion* (ss. 575-604). Oxford: Oxford University Press.

Formaterat: Engelska (USA)

Juslin, P. N., & Laukka, P. (2004). Expression, perception, and induction of musical emotions: a review and a questionnaire study of everyday listening. *Journal of New Music Research*, *33*:3, 217-228. doi: 10.1080/0929821042000317813

Juslin, P. N., Liljeström, S., Väestfjäll, D., & Lundqvist, L. (2010). How does music evoke emotions? eExploring the underlying mechanisms. I P. N. Juslin & J. A. Sloboda (red:er). *Handbook of Music and Emotion* (ss. 605-642). Oxford: Oxford University Press.

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

Juslin, P. N., & Sloboda, J. A. (2010). Introduction: aims, organization, and terminology. I P. N. Juslin & J. A. Sloboda (red:er). *Handbook of Music and Emotion* (ss. 3-12). Oxford: Oxford University Press.

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

Juslin, P. N., & Västfjäll, D. (2008). Emotional responses to music: the need to consider underlying mechanisms. *Behavioral and Brain Sciences*, 31, 559-621. doi:10.1017/S0140525X08005293

Formaterat: Engelska (USA)

Konecni, V. J. (2008). Does music induce emotion? a theoretical and methodological analysis. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and Arts*, 2:2, 115-129. doi:10.1037/1931-3896.2.2.115

Kreutz, G., Ott, U., Teichmann, D., Osawa, P., & Vaitl, D. (2008). Using music to induce emotions: influences of musical preference and absorption. *Psychology of Music*, 36:4, 101-126. doi:10.1177/0305735607082623

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

Liljeström, S., & Juslin, P. N., & Västfjäll, D. (2012). Experimental evidence of the roles of music choice, social context, and listener personality in emotional reactions to music. *Psychology of Music*, 41:5, 579-599. doi:10.1177/0305735612440615

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

McCrae, R. R. (2007). Aesthetic chills as a universal marker of openness to experience. *Motivation and Emotion*, 31, 5-11. doi:10.1007/s11031-007-9053-1

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

McCrae, R. R., & Costa, P. T. (1991). The neo personality inventory: using the five-factor model in counseling. *Journal of counseling & Development*, 69:4, 367-372. doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1002/j.1556-6676.1991.tb01524.x

Formaterat: Teckensnitt: Inte Kursiv, Engelska (USA)

McCrae, R. R., & Costa, P. T. (1997). Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*, 52:5, 509-516. doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/0003-066X.52.5.509

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

McCrae, R. R., Costa, P. T., Ostendorf, F., Angleitner, A., Hrebickova, M., Avia, M. D., Sanz, J., Sanches-Bernardos, M. L., Kusdil, M. E., Woodfield, R., Saunders, P. R., & Smith, P. B. (2000). Nature over nurture: temperament, personality, and life span development. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78:4, 173-186. doi:10.1037//0022-3514.78.1.173

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

McCrae, R. R., & Sutin, A.R. (2009). Openness to experience. Leary, M. R., & Hoyle, R. H (red:er). *Handbook of individual differences in social behavior* (ss. 257-273). Hämtad från <http://search.proquest.com.ezproxy.ub.gu.se/psycinfo/docview/622099137/A16F62D65CAF49C6PQ/1?accountid=11162>

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

Menzies, V., Taylor, A. G., & Bourguignon, C. (2008). Absorption: an individual difference to consider in mind-body interventions. *Journal of Holistic Nursing*, 26:4, 297-302. doi:10.1177/0898010107307456

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

Nusbaum, E. C., & Silvia, P. J. (2011). Shivers and timbres: personality and the experience of chills from music. *Social Psychological and Personality Science*, 2:2, 199-204. doi:10.1177/1948550610386810

Piedmont, R. L., Sherman, M. F., & Sherman, N. C. (2012). Maladaptively high and low openness: the case for experiential permeability. *Journal of Personality*, 80:6, 1641-1668. doi:10.1111/j.1467-6494.2012.00777.x

Rentfrow, P. J., & Gosling, S. D. (2006). Message in a ballad: the role of music preferences in interpersonal perception. *Psychological Science*, 17:3, 236-242. doi:10.1111/j.1467-9280.2006.01691.x

Sandstrom, G. M., & Russo, F. A. (2011). Absorption in music: development of a scale to identify individuals with strong emotional responses to music. *Psychology of Music*, 41:2, 216-228. doi:10.1177/0305735611422508

Scherer, K. R. (2010). Which emotions can be induced by music? what are the underlying mechanisms? And how can we measure them?. *Journal of New Music Research*, 33:3, 239-251. doi:10.1080/0929821042000317822

Silvia, P. J., & Nusbaum, E. C. (2011). On personality and piloerection: individual differences in aesthetic chills and other unusual aesthetic experiences. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and Arts*, 5:3, 208-214. doi:10.1037/a0021914

Sloboda, J. A. (2010). Music in everyday life: the role of emotions. I P. N. Juslin & J. A. Sloboda (red:er). *Handbook of Music and Emotion* (ss. 493-514). Oxford: Oxford University Press.

Sloboda, J. A., Lamont, A. M., & Greasley, A. E. (2009). Choosing to hear music: motivation, process, and effect. I S. Hallam, I. Cross, & M. Thaut (red:er). *The Oxford Handbook of Music Psychology* (ss. 431-440). New York: Oxford University Press.

Steele, K., Dorahy, M. J., van der Hart, O., & Nijenhuis, E. R. S. (2009). Dissociation versus alterations in consciousness: related but different concepts. I Dell, P. F., & O'Neil J. A (red:er). *Dissociation and the dissociative disorders* (ss.155-169). New York: Routledge.

Tellegen, A., & Atkinson, G. (1974). Openness to absorbing and self-altering experiences ("absorption"), a trait related to hypnotic susceptibility. *Journal of Abnormal Psychology*, 83:3, 268-277. doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/h0036681

van der Hart, O., & Dorahy, M. J. (2009). History of the concept of dissociation. I Dell, P. F., & O'Neil J. A (red:er). *Dissociation and the dissociative disorders* (ss.3-26). New York: Routledge.

Varg, N. (1998). *Negativ affektivitetens inverkan på svarsbeteende i enkätformulär innehållande självskattning av hälsa och arbetsituation*. D-uppsats, Stockholms universitet: Psykologiska institutionen, Stockholm.

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

Formaterat: Inget avstånd, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska och latinska tecken, Automatiskt mellanrum mellan asiatiska tecken och siffertecken

Formaterat: Engelska (USA)

Formaterat: Svenska (Sverige)

Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the panas scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070. doi: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1073/0022-3514.54.6.1063>

Yamagata, S., Suzuki, A., Ando, j., Ono, Y., Kijima, N., Yoshimera, K., Ostendorf, F., Angleitner, A., Riemann, R., Spinath, F. M., Livesley, W. J., & Jang, K. L. (2006). Is the genetic structure of human personality universal? A cross-cultural twin study from north america, europe, and asia. *Journal of Personality and social psychology*, 90, 987-998. doi: 10.1037/0022-3514.90.6.987

Vouskoski, J. K., Thompson, W. F., McIlwain, D., & Eerola, T. (2011). Who enjoys listening to sad music and why? *Music Perception*, 29:3, 311-318. doi:10.1525/MP.2011.29.3.311

Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the panas scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54:6, 1063-1070. doi: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1073/0022-3514.54.6.1063>

Yamagata, S., Suzuki, A., Ando, j., Ono, Y., Kijima, N., Yoshimera, K., Ostendorf, F., Angleitner, A., Riemann, R., Spinath, F. M., Livesley, W. J., & Jang, K. L. (2006). Is the genetic structure of human personality universal? A cross-cultural twin study from north America, Europe, and asia. *Journal of Personality and social psychology*, 90:6, 987-998. doi: 10.1037/0022-3514.90.6.987

I en studie från 2011 har Silvia och Nusbaum (2011) kunnat visa på samma sak med användande av ett annat test, närmare bestämt BFAS ("Big Five Aspect Scale"), något de menar gör resultaten än mer tillförlitliga (Silvia & Nusbaum, 2011). I denna studie undersökte man fenomen som estetiska rysningar, att absorberas, liksom att känna sig rörd. Dessa fenomen korrelerade starkt med varandra, och när de klumpats ihop till en mer övergripande faktor visade alltså individers grad av öppenhet (upplevandedelen) ett positivt samband med benägenheten att uppleva tillstånd av denna typ. När det gällde den delen av personlighetstestet som mätte intellektdelen av öppenhetsdimensionen var sambandet istället negativt (Silvia & Nusbaum, 2011). Även var för sig kunde man visa på samband mellan upplevandedelen av öppenhetsdimensionen och ovan nämnda fenomen. När det gällde att känna sig rörd fanns det emellertid ett större samband med en av vänlighetsdimensionens fasetter, närmare bestämt tillgivenhet ("compassion") (Silvia & Nusbaum, 2011).

Nusbaum och Silvia (2011) kunde också visa en koppling mellan estetiska rysningar och öppenhet (Nusbaum & Silvia, 2011).

Det finns enligt Huron och Margulis (2010) "fysiologiska korrelat" till estetiska rysningar (Huron & Margulis, 2010, s. 595). Till exempel har man när det gäller upplevelser av välbehag funnit att estetiska rysningar kan sammankopplas både med endorfinutsöndring (Goldstein, 1980, refererad till i Huron & Margulis, 2010) och

specifika blodflödesmönster i hjärnan, vilka i tidigare forskning sammankopplats med just upplevelser av välbefindande (Blood & Zatorre, 2001). Scherer (2010) gör en uppdelning av emotioner i det han kallar "estetiska emotioner" och "ändamålsenliga emotioner" (Scherer, 2010), där skillnaden i huvudsak är att de förstnämnda inte har något syfte att få individen att handla på ett visst sätt, till exempel utifrån en värdering av någonting avseende konsekvenser för sig själv/sitt eget välbefindande. Estetiska emotioner handlar mer om emotioner inför konsten i sig själv, och exempel på sådana emotioner är estetiska rysningar (Scherer, 2010). Både estetiska emotioner och ändamålsenliga emotioner kan framkallas av musik (Scherer, 2010). Konecni (2008) menar dock att för att en känsla av den ändamålsenliga typen ska uppstå krävs någon form av association (till exempel i form av minnen); det är alltså enligt honom inte musiken i sig som framkallar känslan (Konecni, 2008). För denna uppsats saknar det emellertid betydelse att närmare gå in på vad som stöder att det skulle förhålla sig på det ena eller det andra sättet, varför den frågan lämnas därhän. Det kommer heller inte att göras en eventuell åtskillnad av estetiska emotioner och ändamålsenliga emotioner, annat än att kort nämna att det som enligt Konecni (2005, refererad till i Hodges & Sebald, 2011) kännetecknar estetiska emotioner är känslor av värde inför något man uppfattar som storslaget eller ädelt, att känna sig rörd, och att uppleva estetiska rysningar.

När det gäller musik som framkallar sorgsna känslor upptäckte Garrido och Schubert (2013) att beroende på vissa personlighetsdrag kunde lyssnandet på sådan musik ha positiva eller negativa konsekvenser. Man skiljde mellan tendens till reflekterande och tendens till grubblande, vilka båda kan ses som en form av uppmärksamhet inåt, mot sig själv, där reflekterande innebär en slags nyfikenhet inåt, till exempel att analysera sig själv (det vill säga ett drag av öppenhet), medan grubblande mer är en form av negativt åltande, att man fastnar i negativa känslor såsom till exempel förtvivlan. Både för de individer med benägenhet till reflekterande och de med benägenhet till grubblande kunde motivet till att lyssna på musiken vara att man kände sig nere/ledsen och att man på något sätt försökte få till någon slags inre utrensning, som en form av terapi, men det var bara för individer med reflekterande tendenser som detta fyllde sin funktion; för grubblande individer ledde det snarare till mer sorgsenhet (Garrido & Schubert, 2013). I samma studie upptäckte man också att för personer med hög förmåga till absorption kunde känslorna som framkallats av sorglig musik vara njutbara. Detta förklarade Garrido och Schubert (2013) med en dissociationsteori som går ut på att dessa personer när det gäller estetiska företeelser kan stänga ute de negativa känslorna och bara uppleva det njutbara med musiken (Garrido & Schubert, 2013). Vouskoski, Thompson, Mellwain och Eerola (2011) förklarar i stället njutningen av lyssnandet på sorglig musik med "en intensiv emotionell respons kombinerad med sorglig musiks tilltalande estetik" (Vouskoski et al., 2011, s. 315, min översättning). När det gällde resultaten i Vouskoski et al. (2011) studie kom man emellertid fram till liknande resultat som dem i Garridos och Schuberts (2013), närmare bestämt att individer med högre grad av öppenhet och empati också tenderade att oftare finna sorglig musik njutbar, samt att reagera mer emotionellt intensivt vid lyssnande på sådan (Vouskoski et al., 2011).

Formaterat: Indrag: Första raden: 0 cm